

Kamienica przy pl. Szczepańskim 2

2020-07-10

Na początku XX wieku mieścił się tu słynny dom pogrzebowy, później pierwszy krakowski salon samochodowy, a także zaplecze Starego Teatru - w kolejnym odcinku cyklu #krakowheritage, w którym przybliżamy odnowione krakowskie obiekty i zachęcamy do spacerowania ich szlakiem, przedstawiamy kamienicę Wolnych zlokalizowaną przy placu Szczepańskim 2.

Wpisana do rejestru zabytków mieszczańska kamienica Wolnych, została wybudowana w latach 1908 - 1909 w stylu secesji wiedeńskiej według projektu architekta Wiktora Miarczyńskiego. Kamienicę dla potrzeb swojej rodziny i przedsiębiorstwa wystawił Jan Wolny - rzemieślnik, działacz krakowskiego rzemiosła, który w 1908 roku został wybrany do Rady Miasta Krakowa. Nad bramą kamienicy umieszczony jest monogram JW i rok zakończenia budowy - 1909.

Kamienica Wolnych

Budynek przy Placu Szczepańskim 2 to czteropiętrowa, siedmioosiowa kamienica zwieńczona wyniosłym dachem z oszkloną werandą. Na parterze kamienicy znajdował się zakład pogrzebowy Jana Wolnego „Concordia” przeniesiony tu z ulicy św. Tomasza już w 1909 roku, a także sklep z wszelkimi akcesoriami pogrzebowymi, ubiorami, wieńcami itp. Celom funeralnym służyło również, w pełni przeszklone, czwarte piętro budynku. Tam bowiem, znajdowało się coś na kształt palmiarni i magazyn kwiatów oraz ozdób roślinnych wykorzystywanych w czasie uroczystości pogrzebowych. W kamienicy zachowała się winda, która użytkowana jest do dziś.

Wolni z Placu Szczepańskiego

Jan Wolny uchodził za człowieka majątnego, który wszystko, co osiągnął zawdzięczał swojej pracowitości. W albumie „Wolni z palcu Szczepańskiego” czytamy:

Styczeń 1899 roku był przełomowym czasem w życiu Jana Wolnego. Miał już własny zakład stolarski i mieszkanie przy ulicy Św. Tomasza 4 w Krakowie. A ponadto ożenił się szczęśliwie z Natalią Karoliną Bajer, córką Jana i Walerii z Jurkowskich, panną 22-letnią, mieszkającą z rodzicami przy ulicy Grodzkiej 10. Ich uroczysty ślub odbył się 26 stycznia w kościele Mariackim (..).

Zakład rozwijał się dobrze. Tekst reklamowy z 1905 roku informował, że w lokalu przy ulicy Św. Tomasza działa telefon nr 331, a ponadto posiada już dwie filie: przy ulicy Kopernika 6 i przy ulicy Grzegórzeckiej 20. Informuje, że podejmuje się przewozu i sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów Europy, a także posiada „najpiękniejsze karawany oszklone i nieoszklone dla dzieci i dorosłych, a służba moja występuje w bogatych uniformach”. We wspomnieniach syna Jana, Jerzego, ojcowską firmę wyróżniało od innych firm jeszcze jedno: nie mówiło się klientom „do widzenia”. Nie z braku kultury, lecz raczej z wyjątkowego taktu, bowiem klienci załatwiali tu przecież usługę ostatniej drogi dla swoich najbliższych.

Znakomicie rozwijające się przedsiębiorstwo pozwoliło Janowi na zaciągnięcie kredytu bankowego i kupno dawnego domu probostwa parafii pw. św. Szczepana przy placu Szczepańskim pod numerem 2”.

Budynek parafii, dom Estreicherów

W kamienicy znajdują się witraże z secesyjnymi motywami. Jeden z nich umieszczony jest nad wejściem do bramy, na którym - obok przedstawienia postaci św. Szczepana - widnieje napis „Tu stał niegdyś dom parafii kościoła św. Szczepana RP. 1909”.

Budynek probostwa parafii pw. św. Szczepana stał w miejscu obecnej kamienicy w XIV wieku. Był to budynek dwupiętrowy, o siedmiu oknach od frontu, z wysokim dachem i półokrągłą, zasklepioną u góry bramą w środkowej części fasady. Dolna część elewacji wykonana była z kamienia ciosanego.

Pod koniec XVIII wieku kamienicę nabył i przebudował Dominik Estreicher - protoplasta profesorskiego rodu. W początkach XIX w. kamienica nadal stanowiła własność rodziny Estreicherów. Na pierwszym piętrze od frontu znajdował się salonik ozdobiony malowanymi przez Dominika Estreichera supraportami.

Pierwszy salon samochodowy

W kamienicy przy placu Szczepańskim 2 mieścił się także pierwszy salon samochodowy otwarty przez dwóch krakowskich pasjonatów motoryzacji: Wilhelma Rittera i Emila Rettingera. Magazyn „Auto” oferował części do ówczesnych samochodów i drobne naprawy. Tu można było także zaopatrzyć się w sprzęt sportowy. Po krakowskich ulicach jeździło wówczas nie więcej niż sto aut - taka liczba samochodów nie pozwalała na osiągnięcie zysków pozwalających na utrzymanie firmy, dlatego salon nie przetrwał długo.

Podczas II wojny światowej kamienica została zajęta na potrzeby administracji niemieckiej. Po wojnie służyła jako zaplecze sąsiadującego Starego Teatru. Od 1989 r. stanowi własność prywatną spadkobierców rodziny Wolnych.

Remont pozwolił odzyskać blask

W latach 2011 - 2013 kamienica została gruntownie wyremontowana i odrestaurowana, wymieniono poszycie dachowe.

W 2011 roku zrealizowano remont konserwatorski elewacji frontowej kamienicy, dzięki któremu fasada odzyskała swój historyczny wygląd i pierwotną kolorystykę. Remont został dofinansowany ze środków miasta w kwocie 250.000 zł. (dotacja wyniosła blisko 50 proc. kosztów poniesionych na ten zakres prac).

W cyklu #krakowheritage przybliżamy odnowione krakowskie obiekty. Zachęcamy do spacerowania ich szlakiem, publikowania zdjęć z tych wędrówek w mediach społecznościowych z hasztagiem #krakowheritage. Wspólnie pokażmy, że jesteśmy dumni z efektów opieki nad zabytkami naszego miasta. Bądź turystą w swoim mieście - zwiedzaj Kraków i odkrywaj na nowo cenne zabytki.